

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย
(สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาเขตแดนไทย จังหวัดอ่างทอง*

Packaging Design “Gift Set” Essential Oil Products
(Aromatherapy) by Arpa’s Thai Massage Community Enterprise,
Ang Thong Province

รัฐไพบูลย์ (Ratthai Porncharoen)*

วัฒนพันธุ์ ครูทะเล (Watanapun Krutasaen)**

ลุย กานต์สมเกียรติ (Rui Kansomkrait)***

บทคัดย่อ

ผู้วิจัยฯ ทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาเขตแดนไทย จังหวัดอ่างทอง โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ สภาพปัญหา ความต้องการ ที่วิสาหกิจชุมชนอาณาเขตแดนไทย จังหวัดอ่างทอง 2) เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาเขตแดนไทย จังหวัดอ่างทอง 3) ประเมินความพึงพอใจผู้เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอาณาเขตแดนไทย และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาเขตแดนไทย จังหวัดอ่างทอง ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบพัฒนาขึ้นใหม่ โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า เป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คัดเลือกต้นแบบบรรจุภัณฑ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การออกแบบกราฟิก และการประเมินความพึงพอใจโดยผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริโภค ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในภาพรวม ทั้งหมดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =4.14, S.D.=0.92) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านความสวยงามมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =4.31, S.D.=0.69) รองลงมา คือ ด้านการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =4.15, S.D.=0.96) ลำดับที่ 3 คือ ด้านวัสดุ และการผลิต มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =4.11, S.D.=0.94) ลำดับสุดท้าย คือ ด้านการสร้างเอกลักษณ์ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =4.04, S.D.=0.95)

คำสำคัญ: บรรจุภัณฑ์, ชุดของขวัญ, น้ำมันหอมระเหย, สุคนธบำบัด

Abstract

The researcher design the packaging is “Gift set” of essential oil products (Aromatherapy) by Arpa’s Thai Massage Community Enterprise, Ang Thong Province. The research objectives as follows 1) To studying the product and packaging model, problem conditions and the needs of the Arpa’s Thai Massage Community Enterprise, Ang Thong Province. 2) The design packaging “Gift set” of essential oil products (Aromatherapy) Arpa’s Thai Massage Community Enterprise, Ang Thong Province. 3) The evaluate

*อาจารย์ประจำ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร / email : ratthai6654@gmail.com

lecturer of Product Design Department Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University

**อาจารย์ประจำ ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร / email : watanapun@gmail.com

lecturer of Visual Communication Design Department Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University

***อาจารย์ประจำ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร /

email : kansomkrait.lui@gmail.com lecturer of Product Design Department Faculty of Decorative Arts,

Silpakorn University

satisfaction who are consist of person involved in the Arpa's Thai Massage Community Enterprise and consumers who are interested in packaging "Giftset" essential oil products (Aromatherapy) Arpa's Thai Massage Community Enterprise, Ang Thong Province. The consumers who are interested in product and new packaging development by using the researching tools of questionnaires to check list and rating scale. The collected data was analyzed by the statistics which consisting of frequency percentage, sample mean and Standard Deviation. The selection of packaging prototypes by product design experts packaging design graphic design. The evaluate satisfaction who are consist and consumers, analysis results found the overall satisfaction highest is very good, average ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.92). The sample group was most satisfied with beauty, average ($\bar{X}=4.31$, S.D.0.69). The usability aspect is second, average ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.96). The third is Materials and production, average ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.94) and the last one is creation of identity, average ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.95).

Keywords: Packaging, Gift Set, Essential Oil, Aromatherapy

1. บทนำ

การนวดแผนไทย ถือเป็นศาสตร์และศิลป์ ที่ใช้ในการบำบัด และรักษาโรคแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนไทย มีประวัติมาจากประเทศอินเดียโดยเชื่อว่ามีคนนำเข้ามาพร้อมกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเกี่ยวกับการนวดแผนไทยที่เก่าแก่ที่สุด คือ ศิลาจารึกสมัยสุโขทัยที่ขุดพบในป่ามะม่วงซึ่งตรงกับสมัยพ่อขุนรามคำแหง และสมัยอยุธยา มีหลักฐานในรัชสมัยของ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ โดยมีพระราชกฤษฎีกา แบ่งหน้าที่ของแพทย์ตามความชำนาญเฉพาะทางโดยแยกเป็นกรมต่าง ๆ "การนวดแผนไทย" คือ การให้บริการศาสตร์การนวดในการบำบัดอาการปวดเมื่อยร่างกาย ซึ่งเป็นศาสตร์ที่มีมาอย่างยาวนานจนมีการขยายไปยังต่างประเทศทั่วโลก เนื่องจากการนวดแผนไทยจัดเป็นการรักษาร่างกายด้วยการกระตุ้นให้เกิดการไหลเวียน ของโลหิตอย่างถูกต้อง และในปัจจุบันการนวดแผนไทยได้ขึ้นทะเบียนเป็นศาสตร์ของแพทย์ทางเลือก วิสาหกิจชุมชนอาภากรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ก็เป็นอีกหนึ่งในผู้ประกอบการ SMEs ที่ให้บริการนวดแผนไทยเพื่อบำบัดรักษาอาการปวดเมื่อยร่างกาย ที่บ่อยอดประยุกต์ การให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ที่มีประสบการณ์ทางสภาพร่างกาย และจิตใจ เนื่องจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมลภาวะทางอากาศ หรือสารเคมี รวมถึงสภาพแวดล้อมรอบตัวทำให้เกิดความวิตกกังวล และความเครียดต่าง ๆ ตามมา จึงหันมาเอาใจใส่ดูแลสุขภาพกันมากขึ้น โดยใช้วิถีทางธรรมชาติทางเลือกหนึ่งที่นิยมกันมาก คือ การบำบัดด้วยกลิ่นหอม หรือสუნัขบำบัด (Aromatherapy) นั่นเอง การศึกษาถึงสภาพปัญหาที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนอาภากรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง พบว่ากลุ่มผู้ผลิตยังขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานมีรูปแบบทันสมัย และไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การผลิตส่วนใหญ่เป็นการลอกเลียนแบบ ทำให้สินค้ามีรูปแบบเหมือนกัน ไม่มีความหลากหลายในเรื่องของรูปแบบผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในเรื่องของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และเป็นส่วนหนึ่งของการตลาด จึงมีการปรึกษาร่วมกัน "ว่าต้องการทำผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ มีความแปลกทันสมัยเป็นทางเลือกให้กับลูกค้า" นอกจากทางกลุ่มจะประสบปัญหา ในเรื่องของผลิตภัณฑ์แล้ว ยังประสบปัญหาในเรื่องของบรรจุภัณฑ์ ที่ช่วยส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ มีความสวยงาม และห่อหุ้มป้องกันผลิตภัณฑ์ไม่ให้ชำรุดแตกหักได้ ทางกลุ่มยังไม่มีรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่สอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์ เวลาส่งคัดสรรผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัดมีเกณฑ์บังคับ และมีการให้คะแนนหัวข้อบรรจุภัณฑ์ประกอบด้วย (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2565)

1. สามารถส่งออกได้ (Exportable) โดยมีความแกร่งของตราผลิตภัณฑ์ (Brand Equity)
2. ผลิตอย่างต่อเนื่อง และคุณภาพคงเดิม (Continuous & Consistent)

3. ความมีมาตรฐาน (Standardization) โดยมีคุณภาพ (Quality) และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า (Satisfaction)

4. มีประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ (Story of Product)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง เพื่อให้สินค้ามีจุดขาย และคุณภาพมากยิ่งขึ้นรวมทั้งออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ สอดรับกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่ผู้บริโภคในประเทศต่าง ๆ กำลังอยู่ในกระแสบริโภคนิยมสินค้าที่เป็นธรรมชาติ อิงกับวัฒนธรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ช่วยสนับสนุนชุมชนทำให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ สภาพปัญหา ความต้องการ ที่วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง

2.2 เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง

2.3 ประเมินความพึงพอใจผู้ที่เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ที่ออกแบบพัฒนาขึ้นมาใหม่

3. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ชุดของขวัญ หมายถึง การนำสินค้ามาพัฒนาบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบของ “ชุดของขวัญ” เป็นอีกหนึ่งในแนวทางการพัฒนาสินค้า ด้วยการคัดเลือกสินค้าจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วประเทศมาดำเนินการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่เพื่อให้สินค้ามีลักษณะร่วมสมัย และสามารถใช้เป็นของขวัญ เพื่อให้สินค้ามีจุดขายเช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ และธุรกิจทั่วโลกที่มองหาจุดเด่นของท้องถิ่น ที่ไม่ใช่เพียงแค่การนำเสนอเอกลักษณ์แบบเก่า แต่เป็นการดึงเอาศักยภาพของท้องถิ่นออกมาในทุกด้านตั้งแต่วัสดุ เทคนิควิธีการออกแบบที่ร่วมสมัย รวมถึงวิธีการจัดจำหน่าย

3.2 หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายถึง แนวคิดที่เน้นกระบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในแต่ละหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบล เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมให้แต่ละชุมชนได้นำทรัพยากรภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ และบริการคุณภาพที่มีจุดเด่น และมูลค่าเพิ่มเป็นที่ต้องการของตลาด สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชน และรัฐพร้อมที่จะช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการ เชื่อมโยงสินค้าชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศ และต่างประเทศ นอกจากนี้เป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละท้องถิ่นมีผลิตภัณฑ์หลักอย่างน้อย 1 ประเภท ที่ใช้วัตถุดิบทรัพยากรของท้องถิ่น ลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่เป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้

3.3 น้ำมันหอมระเหย หมายถึง น้ำมันหอมระเหย (Essential Oil) หรือน้ำมันระเหยง่าย (Volatile Oil) คือ ของเหลวที่สกัดได้จากพืชหอม สามารถระเหยได้ที่อุณหภูมิห้องส่วนมากมีกลิ่นหอมเป็นที่พึงพอใจของมนุษย์จะมีบ้างที่มีกลิ่นฉุนรุนแรง เช่น น้ำมันพริกไทย น้ำมันกานพลู น้ำมันไพล เป็นต้น น้ำมันหอมระเหยที่ใช้ในสุคนธบำบัดจะต้องเป็นน้ำมันที่ได้จากธรรมชาติเท่านั้น

3.4 สุคนธบำบัด หมายถึง การนำน้ำมันหอมระเหยมาใช้ประโยชน์ ได้มีหลักฐานการใช้มากกว่า 5,000 ปี จากชุมชนที่มีอารยธรรมแต่โบราณ เช่น อียิปต์ กรีก โรมัน และจีน จากหลักฐานในอียิปต์ ปาปิรุส

(Ebers Papyrus) แสดงให้เห็นถึงการทำน้ำมันหอมระเหยจากพืชชนิดต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องประพินกลิ่นกาย ใช้ถนอมอาหาร ใช้ในการเก็บรักษาร่างไร้วิญญาณ หรือมีมี่ การใช้กลิ่นบำบัดอาการทางร่างกาย และปรุงแต่งอารมณ์ที่เรียกขานกันในปัจจุบันว่า สุนทรบำบัด (Aromatherapy)

3.5. ธาตุเจ้าเรือน หมายถึง ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทยร่างกายมนุษย์ประกอบไปด้วยธาตุทั้ง 4 ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ เมื่อธาตุเหล่านี้สมดุลกันจะส่งผลให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง แต่หากเกิดการเสียสมดุล เช่น หย่อน กำริบ พิการ หรือธาตุทั้ง 4 (ธาตุภายในร่างกาย) ไม่สมดุลกับธาตุภายนอก เช่น สิ่งแวดล้อมรอบข้าง จะส่งผลให้ร่างกายเจ็บป่วยได้เช่นกัน องค์ประกอบของธาตุที่รวมกันอยู่อย่างปกติ นั้น จะมีธาตุอย่างใดอย่างหนึ่งเด่น เรียกว่า “ธาตุเจ้าเรือน” ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละคนตามเดือนเกิด บุคคลแต่ละธาตุจะมีบุคลิกลักษณะจำเพาะ

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยกำหนดขอบเขตเพื่อดำเนินกระบวนการวิจัย แยกตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังนี้

4.1. วัตถุประสงค์ที่ 1 : รวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย น้ำมันหอมระเหย วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร บทความ สื่อออนไลน์ ที่ประกอบด้วยเนื้อหาหลัก คือ ข้อมูลผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด) วิสาหกิจชุมชน อาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง การออกแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ การเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และลงพื้นที่เพื่อศึกษาอย่างมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด) ด้วยการลงมือทำในทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการทำงาน ภายใต้ทักษะ ประสบการณ์ ความชำนาญเฉพาะด้าน พร้อมนำข้อมูลที่ได้มาขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก

4.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด) ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด) ที่วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 4 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน ผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด) จำนวน 13 ท่าน

4.1.3 เครื่องมือการวิจัย คือ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ด้วยคำถามแบบเปิด เพื่อนำข้อมูลมาประกอบวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางรูปแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ได้อย่างเหมาะสม

4.2. วัตถุประสงค์ที่ 2 : แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง

4.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด)

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด) จำนวน 2 ท่าน

4.2.3 เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบแบบร่าง (Sketch Design) เพื่อคัดเลือกบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุนทรบำบัด) วิสาหกิจชุมชน

อากาศยานตรวจไทย จังหวัดอ่างทอง ให้เหลือ 1 ชุด 4 แบบ อีกทั้งใช้คำถามแบบเปิด เพื่อนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติม

4.3. วัตถุประสงค์ที่ 3 : ประเมินความพึงพอใจผู้ที่เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอากาศยานตรวจไทย และผู้ประกอบการที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากาศยานตรวจไทย จังหวัดอ่างทอง ที่ได้รับการออกแบบขึ้นใหม่ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา 4 ด้าน ดังนี้
1) ด้านความสวยงาม 2) ด้านการสร้างเอกลักษณ์ 3) ด้านการใช้งาน 4) ด้านวัสดุ และการผลิต

4.3.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอากาศยานตรวจไทย และผู้ประกอบการที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากาศยานตรวจไทย จังหวัดอ่างทอง

4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอากาศยานตรวจไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 10 ท่าน และผู้ประกอบการที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) จำนวน 40 ท่าน

4.3.3 เครื่องมือการวิจัย คือ ใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติที่ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง (Arithmetic Mean : \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ประกอบต้นแบบ (Scale Model) บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากาศยานตรวจไทย จังหวัดอ่างทอง

5. ผลการวิจัย

5.1. เพื่อให้การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากาศยานตรวจไทย จังหวัดอ่างทอง ตรงตามความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอากาศยานตรวจไทย ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) ที่วิสาหกิจชุมชนอากาศยานตรวจไทย จังหวัดอ่างทอง ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก ผู้ประกอบการที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมัน หอมระเหย (สุคนธบำบัด) โดยให้มีรูปลักษณ์ทางด้านความสวยงาม ด้านการสร้างเอกลักษณ์ ด้านการใช้งาน ด้านวัสดุ และการผลิต ตลอดจนมีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ท่าน

เพศ	ชาย				หญิง
ความถี่	8				12
ร้อยละ	40.00				60.00
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	มากกว่า 60 ปี
ความถี่	3	6	4	6	1
ร้อยละ	15.00	30.00	20.00	30.00	5.00
อาชีพ	ราชการ / รัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน	อาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว	อื่น ๆ	
ความถี่	6	4	8	2	
ร้อยละ	30.00	20.00	40.00	10.00	
การศึกษา	ม.6 หรือต่ำกว่า	อนุปริญญา (ปวส.)	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
ความถี่	3	3	8	6	
ร้อยละ	15.00	15.00	40.00	30.00	
รายได้/เดือน	ต่ำกว่า 15,000 บาท	15,001 - 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท	
ความถี่	0	2	8	10	
ร้อยละ	0.00	10.00	40.00	50.00	

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ท่าน ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 4 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน และผู้บริโภครที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) จำนวน 13 ท่าน พบว่ามีเพศหญิงมากกว่าเพศชายที่สัดส่วน 60 ต่อ 40 ส่วนใหญ่มีอายุในช่วงระหว่าง 31-40 ปี และ 51-60 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 30 เท่ากัน รองลงมาช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 20 ใกล้เคียงกับช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ที่สัดส่วนร้อยละ 15 และสุดท้ายมีช่วงอายุมากกว่า 60 ปี ที่สัดส่วนร้อยละ 5

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว มีสัดส่วนที่ร้อยละ 40 รองลงมาคือ ราชการ / รัฐวิสาหกิจ ที่ร้อยละ 30 ลำดับถัดมาอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ที่ร้อยละ 20 ขณะที่อาชีพอื่น ๆ มีเพียงร้อยละ 10 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ร้อยละ 40 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี ที่ร้อยละ 30 ส่วนการศึกษาระดับ ม.6 หรือต่ำกว่า และอนุปริญญา (ปวส.) เท่ากันที่ร้อยละ 15 ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ที่ร้อยละ 50 ส่วนรายได้ต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท มีสัดส่วนที่ร้อยละ 40 และรายได้ต่อเดือนที่ 15,001-20,000 บาท มีสัดส่วนที่ร้อยละ 10

5.2. จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จึงได้ข้อกำหนด (Criteria) ตามแนวทางการออกแบบ โดยได้รับแรงบันดาลใจจาก Rewilding หรือการฟื้นคืนธรรมชาติ การฟื้นฟูพื้นที่อันเปราะบางภายในของเรา เปิดการรับรู้สัมผัสให้จิตใจเรากลับไปอยู่ในสภาวะดั้งเดิมตามธรรมชาติ โดยใช้หลักธาตุเจ้าเรือน ทั้ง 4 ได้แก่ ดิน (โทนดำ) น้ำ (โทนฟ้า) ลม (โทนเขียว) ไฟ (โทนส้ม-แดง) กราฟิกที่แทนค่ากลิ่นหอมชื่นของดิน กลิ่นป่าในฤดูนั้น ๆ กลิ่นดอกไม้เชื่อมโยงรูปแบบที่สร้างสรรค์ดูเรียบง่ายแต่มีลูกเล่นในการใช้งานที่ผสมผสานรับรู้จากผัสสะทั้งหมดให้คงอยู่กับตัวเรา ผู้วิจัยได้ออกแบบแบบร่าง (Sketch Design) บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) จำนวน 3 ชุด ใน 1 ชุด มี 4 แบบ ก่อนนำไปสอบถามความพึงพอใจ และความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 2 ท่าน เพื่อคัดเลือกบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์ น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ให้เหลือ 1 ชุด 4 แบบ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมก่อนจะผลิตออกมาเป็นต้นแบบต่อไป

ตารางที่ 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ท่าน

เพศ	ชาย		หญิง		
ความถี่	3		2		
ร้อยละ	60.00		40.00		
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	มากกว่า 60 ปี
ความถี่	0	1	1	3	0
ร้อยละ	0.00	20.00	20.00	60.00	0.00
อาชีพ	ราชการ / รัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน	อาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว	อื่น ๆ	
ความถี่	3	0	2	0	
ร้อยละ	60.00	0.00	40.00	00.00	
การศึกษา	ม.6 หรือต่ำกว่า	อนุปริญญา (ปวส.)	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
ความถี่	0	0	2	3	
ร้อยละ	0.00	0.00	40.00	60.00	
รายได้/เดือน	ต่ำกว่า 15,000 บาท	15,001 - 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท	
ความถี่	0	0	0	5	
ร้อยละ	0.00	0.00	00.00	100.00	

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิชาหกิจชุมชนอาภาานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 2 ท่าน พบว่ามีเพศชายมากกว่าเพศหญิง ที่สัดส่วน 60 ต่อ 40 ส่วนใหญ่มีอายุในช่วงระหว่าง 51-60 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 60 รองลงมา ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 20 เท่ากัน

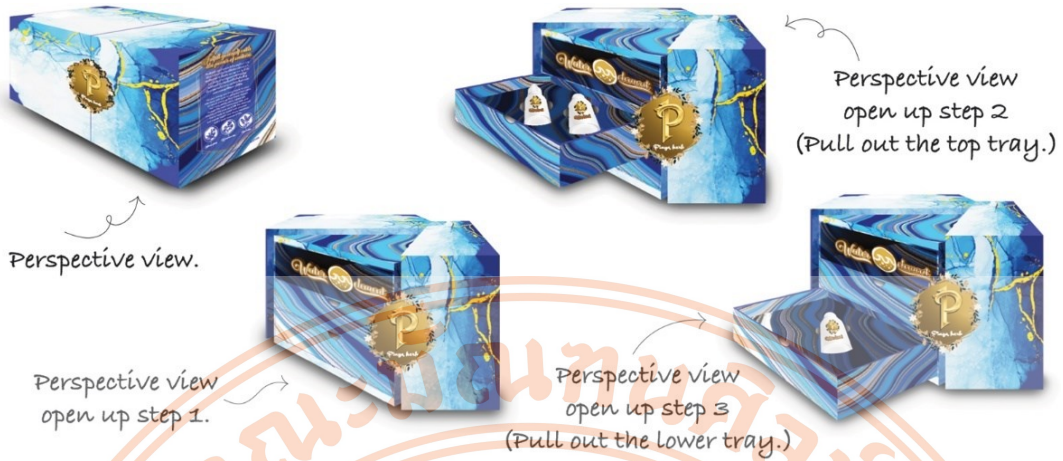
ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพราชการ / รัฐวิสาหกิจ มีสัดส่วนที่ร้อยละ 60 รองลงมา อาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว ที่ร้อยละ 40 ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ที่ร้อยละ 60 รองลงมา การศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ร้อยละ 40 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ที่ร้อยละ 100



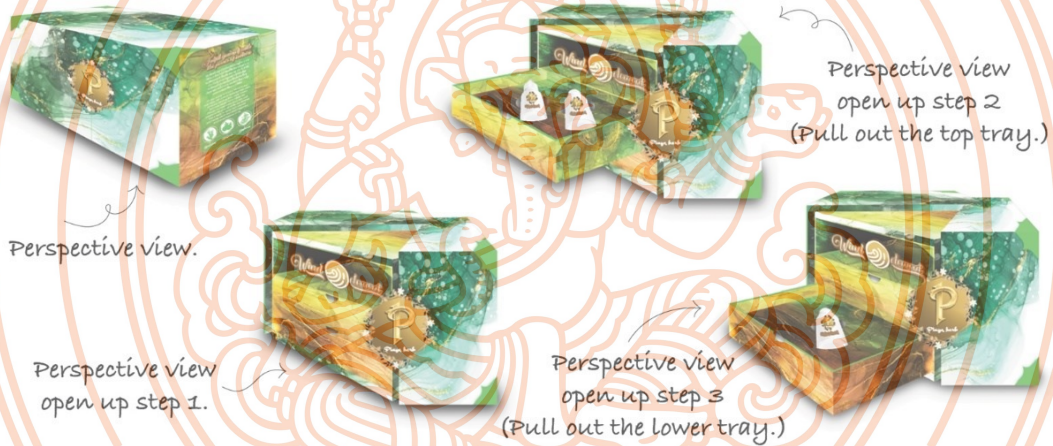
ภาพที่ 1 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิชาหกิจชุมชนอาภาานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 1



ภาพที่ 2 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิชาหกิจชุมชนอาภาานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 1 (กำลังชำตุติน)



ภาพที่ 3 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 1 (กำลังจัดหา)



ภาพที่ 4 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 1 (กำลังจัดหา)



ภาพที่ 5 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 1 (กำลังจัดหา)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง (ชุดที่ 1)

รายการประเมินบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)(ชุดที่ 1)	ระดับความคิดเห็น					Total	ความพึงพอใจ		
	5 ความถี่	4 ความถี่	3 ความถี่	2 ความถี่	1 ความถี่		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความสวยงาม	6	3	1	0	0	10	4.50	0.67	มาก
2. ด้านเอกลักษณ์	5	5	0	0	0	10	4.50	0.50	มาก
3.ด้านการใช้งาน	15	7	3	0	0	25	4.48	0.70	มาก
4.ด้านวัสดุ และการผลิต	16	6	3	0	0	25	4.52	0.70	มาก
รวม	42	21	7	0	0	70	4.50	0.67	มาก
ร้อยละ	42.9	21.3	7.1	0	0	71.4			

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด) (ชุดที่ 1) มีความพึงพอใจมากที่สุด ถึงร้อยละ 42.9 และมีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 21.3 และความพึงพอใจในระดับปานกลาง ที่ร้อยละ 7.1

ทั้งนี้ บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด) (ชุดที่ 1)

$$\text{มีคะแนนรวม } (42 \times 5) + (21 \times 4) + (7 \times 3) = 315 \text{ คะแนน}$$

$$\text{มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ} = (\bar{X}=4.50, S.D.=0.67)$$



ภาพที่ 6 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 2



ภาพที่ 7 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)

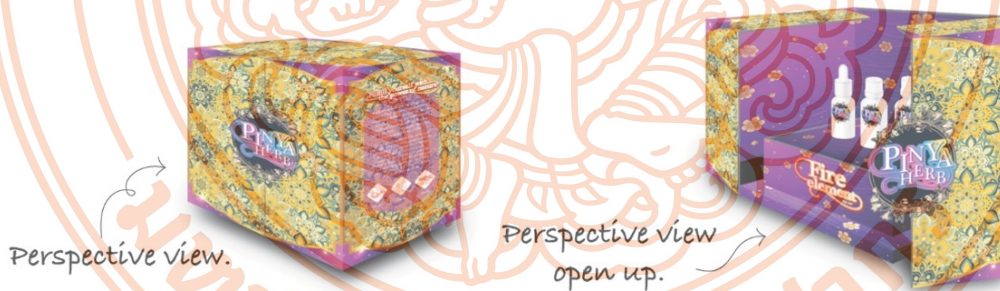
วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 2 (กำลังจัดหาตุ๊กตา)



ภาพที่ 8 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 2 (กำลังธาตุน้ำ)



ภาพที่ 9 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 2 (กำลังธาตุลม)



ภาพที่ 10 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 2 (กำลังธาตุไฟ)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง (ชุดที่ 2)

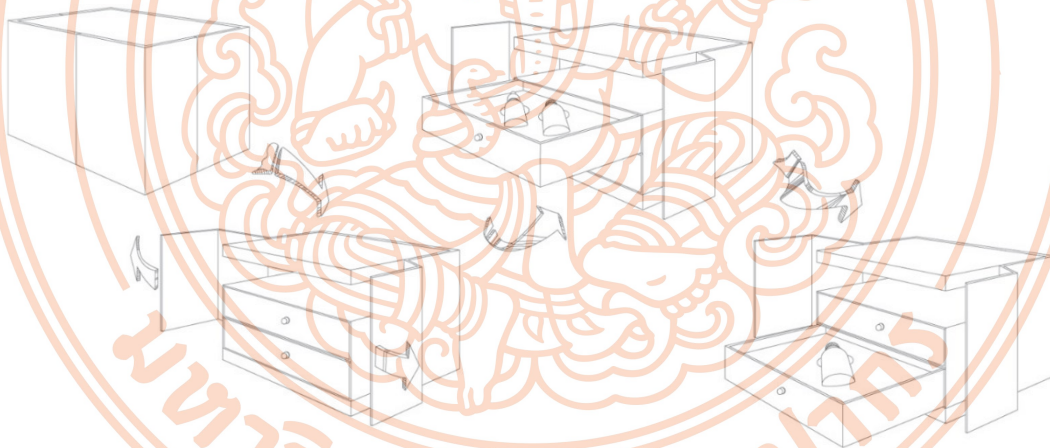
รายการประเมินบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)(ชุดที่ 2)	ระดับความคิดเห็น					Total	ความพึงพอใจ		
	5 ความถี่	4 ความถี่	3 ความถี่	2 ความถี่	1 ความถี่		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความสวยงาม	4	6	0	0	0	10	4.40	0.49	มาก
2. ด้านเอกลักษณ์	4	6	0	0	0	10	4.40	0.49	มาก
3.ด้านการใช้งาน	11	12	2	0	0	25	4.36	0.62	มาก
4.ด้านวัสดุ และการผลิต	6	12	7	0	0	25	3.96	0.72	ปานกลาง
รวม	25	36	9	0	0	70	4.23	0.66	ปานกลาง
ร้อยละ	25.5	36.7	9.2	0	0	71.4			

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) (ชุดที่ 2) มีความพึงพอใจมากที่สุด ถึงร้อยละ 36.7 และมีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 25.5 และความพึงพอใจในระดับปานกลาง ที่ร้อยละ 9.2

ทั้งนี้ บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) (ชุดที่ 2)

$$\text{มีคะแนนรวม } (25 \times 5) + (36 \times 4) + (9 \times 3) = 296 \text{ คะแนน}$$

$$\text{มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ} = (\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.66)$$



ภาพที่ 11 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 3



ภาพที่ 12 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 3 (กำลังธาตุดิน)



ภาพที่ 13 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 3 (กำลังธาตุน้ำ)



ภาพที่ 14 บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 3 (กำลังธาตุลม)



ภาพที่ 15 บรรจุภัณฑ์ “ซุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ชุดที่ 3 (กำลังธาตุไฟ)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ซุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง (ชุดที่ 3)

รายการประเมินบรรจุภัณฑ์ “ซุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)(ชุดที่ 3)	ระดับความคิดเห็น					Total	ความพึงพอใจ		
	5 ความถี่	4 ความถี่	3 ความถี่	2 ความถี่	1 ความถี่		\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความสวยงาม	7	3	0	0	0	10	4.70	0.46	มาก
2. ด้านเอกลักษณ์	7	3	0	0	0	10	4.70	0.46	มาก
3. ด้านการใช้งาน	16	6	3	0	0	25	4.52	0.70	มาก
4. ด้านวัสดุ และการผลิต	16	7	2	0	0	25	4.56	0.64	มาก
รวม	46	19	5	0	0	70	4.59	0.62	มาก
ร้อยละ	46.9	19.4	5.1	0	0	71.4			

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บรรจุภัณฑ์ “ซุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) (ชุดที่ 3) มีความพึงพอใจมากที่สุด ถึงร้อยละ 46.9 และมีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 19.4 และความพึงพอใจในระดับปานกลาง ที่ร้อยละ 5.1

ทั้งนี้ บรรจุภัณฑ์ “ซุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) (ชุดที่ 3)

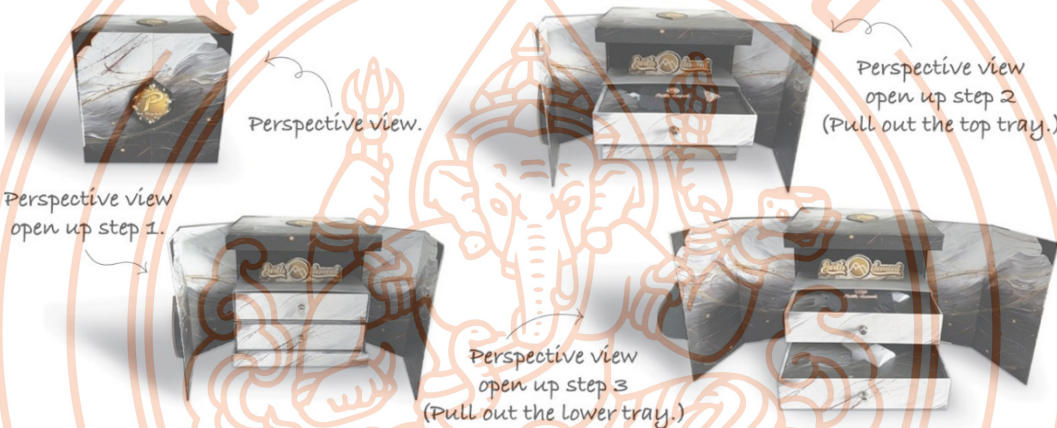
มีคะแนนรวม $(46 \times 5) + (19 \times 4) + (5 \times 3) = 321$ คะแนน

มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ $= (\bar{x}=4.59, S.D.=0.62)$

บรรจุภัณฑ์ “ซุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) (ชุดที่ 3) คะแนนความพึงพอใจสูงสุด ที่ 321 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 4.59 คิดเป็นร้อยละ 71.4 พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยฯ นำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบางส่วนมาปรับปรุง เพื่อให้ได้บรรจุภัณฑ์ “ซุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาจักรนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น



ภาพที่ 16 การสร้างต้นแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)
 วิทยาลัยชุมชนอานานวตแพนไทย จังหวัดอ่างทอง



ภาพที่ 17 ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)
 วิทยาลัยชุมชนอานานวตแพนไทย จังหวัดอ่างทอง (กำลังจัดหาตุ๊กตา)



ภาพที่ 18 ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)
 วิทยาลัยชุมชนอานานวตแพนไทย จังหวัดอ่างทอง (กำลังจัดหาตุ๊กตา)



ภาพที่ 19 ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง (กำลังจัดหา)



ภาพที่ 20 ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)
 วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง (กำลังจัดหา)

5.3. ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 10 ท่าน และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) จำนวน 40 ท่าน รวมทั้งสิ้น 50 ท่าน ที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง



ภาพที่ 21 ประเมินความพึงพอใจผู้ที่เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง

ตารางที่ 6 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง 50 ท่าน

เพศ	ชาย				หญิง
ความถี่	22				28
ร้อยละ	44.00				56.00
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 – 60 ปี	มากกว่า 60 ปี
ความถี่	10	12	12	11	5
ร้อยละ	20.00	24.00	24.00	22.00	10.00
อาชีพ	ราชการ / รัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน	อาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว	อื่น ๆ	
ความถี่	10	18	12	10	
ร้อยละ	20.00	36.00	24.00	20.00	
การศึกษา	ม.6 หรือต่ำกว่า	อนุปริญญา (ปวส.)	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
ความถี่	5	9	23	13	
ร้อยละ	10.00	18.00	46.00	26.00	
รายได้/เดือน	ต่ำกว่า 15,000 บาท	15,001 – 20,000 บาท	20,001 – 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท	
ความถี่	3	14	18	15	
ร้อยละ	6.00	28.00	36.00	30.00	

จากตารางที่ 6 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ท่าน ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 10 ท่าน และผู้ประกอบการที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) จำนวน 40 ท่าน พบว่า มีเพศหญิงมากกว่าเพศชายที่สัดส่วน 56 ต่อ 44 มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีสัดส่วน ร้อยละ 24 เท่ากัน รองลงมา มีช่วงอายุ ระหว่าง 51-60 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 22 ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 20 และช่วงอายุมากกว่า 60 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 10

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีสัดส่วนที่ร้อยละ 36 รองลงมา อาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว มีสัดส่วนที่ร้อยละ 24 ขณะที่ราชการ / รัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ มีสัดส่วนที่ร้อยละ 20 เท่ากัน ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสัดส่วนที่ร้อยละ 46 รองลงมาการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีสัดส่วนที่ร้อยละ 26 ส่วนการศึกษาระดับอนุปริญญา (ปวส.) มีสัดส่วนที่ร้อยละ 18 สุดท้ายการศึกษาระดับ ม.6 หรือต่ำกว่า มีสัดส่วนที่ร้อยละ 10 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท ที่ร้อยละ 36 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ที่ร้อยละ 30 มีรายได้ต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท ที่ร้อยละ 28 และสุดท้ายมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท ที่ร้อยละ 6

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง

ทัศนคติ และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความสวยงาม	4.31	0.69	มากที่สุด
2. ด้านเอกลักษณ์	4.04	0.95	มาก
3. ด้านการใช้งาน	4.15	0.96	มาก
4. ด้านวัสดุ และการผลิต	4.11	0.94	มาก
รวมทุกด้าน	4.14	0.92	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจในผลงานบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่ (\bar{X} =4.14, S.D.=0.92) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านความสวยงามมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =4.31, S.D.=0.69) ด้านการใช้งานมีความพึงพอใจเป็นอันดับสอง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =4.15,

S.D.=0.96) ขณะที่ด้านวัสดุ และการผลิต เป็นลำดับรองลงมา มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =4.11, S.D.=0.94) และ ด้านเอกลักษณ์ เป็นลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =4.04, S.D.=0.95)

6.อภิปรายผล

6.1. การกำหนดแนวทางในการออกแบบ

6.1.1 การศึกษาความสามารถของผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) ด้วยการสัมภาษณ์ และสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตน้ำมันหอมระเหย ในกระบวนการให้รู้ถึง 1) ความสามารถพื้นฐานที่ทำให้เกิดน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) 2) ความรู้ และเทคนิคใหม่ที่ได้ในระหว่างกระบวนการผลิต 3) ความสามารถแบบแยกตามขั้นตอนการทำงาน 4) ความสามารถในเทคนิคเฉพาะตัวของผู้ชำนาญการ 5) ความสามารถที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ โดยการศึกษาของผู้วิจัยฯ สอดคล้องกับ (นิจศิริ เรื่องรังสี, 2550) แสดงให้เห็นถึงการทำน้ำมันหอมระเหยจากพืชชนิดต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องประพินกลิ่นกาย ใช้ถนอมอาหาร ใช้ในการเก็บรักษาไร่ไร่วิญญาน หรือมีมี การใช้กลิ่นบำบัดอาการทางร่างกาย และปรุงแต่งอารมณ์

6.1.2 การศึกษาความสามารถของผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) ด้วยการลงมือทำภายใต้การดูแลของผู้ชำนาญการ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยฯ รับรู้ถึงรายละเอียดขั้นตอนของการทำงาน พบว่า การผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) ต้องใช้เวลา ความอดทน ประณีต (พิถีพิถัน) และความชำนาญ การศึกษาของผู้วิจัยฯ สอดคล้องกับ (ฐาปนีย์ หงส์ตนาวรกิจ, 2555) การใช้น้ำมันหอมระเหยเป็นส่วนผสมในเครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์เสริมความงามบางชนิด มีคุณสมบัติในการช่วยบำรุงผิวพรรณ ชะลอความแก่ลดริ้วรอย ต้านอนุมูลอิสระ น้ำมันหอมระเหยที่ใช้ได้แก่ น้ำมันลาเวนเดอร์ น้ำมันซีดาร์วูด น้ำมันทีรี เป็นต้น

6.2. การออกแบบและพัฒนา

ด้านความสามารถของผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) และขั้นตอนการผลิต ผู้วิจัยฯ คำนึงถึงความสามารถพื้นฐานที่ทำให้เกิดน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) ความรู้ และเทคนิคใหม่ที่ได้ในระหว่างกระบวนการผลิต

6.2.1 การออกแบบพัฒนาโครงสร้าง ลักษณะรูปร่าง ขนาด ปริมาตร น้ำหนัก ประเภทของวัสดุ ที่นำมาเป็นบรรจุภัณฑ์ เน้นถึงหน้าที่ในการคุ้มครองรักษาคุณภาพของสินค้า ความสะดวกในการลำเลียงขนส่ง เก็บรักษา และประหยัด เช่น การเลือกใช้วัสดุ คุณภาพของวัสดุ ขนาด และรูปร่างของการบรรจุ วิธีการประกอบ ขึ้นรูป ความแข็งแรงต่าง ๆ เป็นต้น ที่สอดคล้องกับ (นัฐพร ใจแก้ว, 2552) ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ ในบรรจุภัณฑ์ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้ออกแบบจะทำหน้าที่เป็นผู้สร้างภาพพจน์ (The Image Maker)

6.2.2 การออกแบบด้านกราฟิก ผู้วิจัยฯ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์ น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอานานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง โดยอ้างอิงแนวคิดการสร้างสรรค์ ลักษณะภายนอกของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าของสินค้า (นัฐพร ใจแก้ว, 2552) การเน้นถึงการสื่อความหมาย การตกแต่งให้สวยงาม ดึงดูดผู้พบเห็นให้เกิดความต้องการซื้อสินค้า เพื่อผลทางด้านจิตวิทยา เช่น การออกแบบรูปทรงให้มีความสะดวกในการใช้สอย การจัดวางรูปภาพ ตัวหนังสือที่สวยงาม ฉลาดที่เด่นชัด โดยอาศัยศิลปะการจัดภาพให้เกิดความประสานกลมกลืนกันอย่างสวยงาม และต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์เทคนิค การพิมพ์ในระบบต่าง ๆ ด้วย

7. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยฯ มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ และเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. นำแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สுகุณธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาเขตแดนไทย จังหวัดอ่างทอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในออกแบบบรรจุภัณฑ์ ที่เพิ่มมูลค่า และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมภายใต้ข้อจำกัดของวัสดุท้องถิ่น และทดลองผลิตในข้อจำกัด เพื่อให้การผลิต และการออกแบบครั้งต่อไปสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องเหมาะสมกับการใช้งานยิ่งขึ้น
2. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับบรรจุภัณฑ์ เป็นสาเหตุหนึ่งในการก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะบรรจุภัณฑ์มักมีอายุการใช้งานสั้น และเปลี่ยนเป็นขยะภายหลังจากการใช้งานในแต่ละครั้ง ดังนั้น การนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และกำจัดบรรจุภัณฑ์หลังจากการใช้แล้ว หรือเลือกใช้วัสดุที่สามารถย่อยสลายได้ด้วยวิธีที่ปลอดภัย และเหมาะสมจะไม่ก่อมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม
3. แรغب้นตาลใจในการออกแบบ และพัฒนารูปแบบ ควรมองหาจุดเด่น และดึงเอาศักยภาพของท้องถิ่นออกมาในทุกด้านตั้งแต่วัสดุ เทคนิควิธี และการออกแบบที่ร่วมสมัยสามารถตอบสนองวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตที่ดี
4. ควรผสมผสานช่องทางการจำหน่าย และความเป็นเอกลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

References

- กฤษณา ภูตะคาม. (2542). น้ำมันหอมระเหย (Essential oils) และสுகุณธบำบัด (Aromatherapy). คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2565). การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2565 (OTOP Product Champion : OPC). กรุงเทพฯ.
- CRRU Journal of Communication มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 1(3), 1-17.
- ฐาปนีย์ หงส์รัตนาวรกิจ. (2555). น้ำมันหอมระเหยและการใช้ในสுகุณธบำบัด. นครนายก: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงฤทัย จารงโชติ. (2550). เทคโนโลยีภาชนะบรรจุ. โอเดียนสโตร์: กรุงเทพฯ.
- ทองเจือ เขียวทอง. (2548). การออกแบบสัญลักษณ์. กรุงเทพมหานคร: สิปประภา.
- ธนธรรศ สนธิระ, เสรี วงษ์มณฑา, พรรณวิภา กฤษณาพงษ์ และ ชุษณะ เตชคณา. (2562). ยุทธศาสตร์การสร้างตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจเครื่องสำอางสมุนไพรจากภูมิปัญญาไทย เพื่อการแข่งขันในประชาคมอาเซียน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี. 7(1), 93-103.
- นิจศิริ เรืองรังษี. (2550). ตำราวิชาการสுகุณธบำบัด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ปาพจน์ หนูนักดี. (2553). หลักการและกระบวนการออกแบบงานกราฟิกดีไซน์ (Graphic Design Principles). ไอดีซี พรีเมียร์.
- มณฑลีส ศาสนนันท์. (2550). การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม และวิศวกรรมย้อนรอย (ฉบับปรับปรุง). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ TCDC. (2547). คู่มือการออกแบบและสร้างสรรค์บรรจุภัณฑ์. กรุงเทพฯ.
- ศูนย์บัณฑิตไทย กระทรวงวัฒนธรรม. (2558). “สี่ไทยโทน” เสน่ห์ไทยเพิ่มมูลค่าธุรกิจ. กระทรวงวัฒนธรรม.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: บริษัท ธีระฟิล์ม และเซเท็กซ์ จำกัด.
- สุมาลี ทองรุ่งโรจน์. (2555). Packaging Design ออกแบบบรรจุภัณฑ์. วาดศิลป์.

- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). (2559). ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ (Bio-Based Industry): อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง. (1). โรงพิมพ์ ปณณธร มีเดีย.
- Cohen, L. (1995). Quality Function Deployment How to Make QFD Work for You. Addison-Wesley Publishing Company., USA., pp.11-15, 140-141.
- Chong, P. (2018). Interactive packaging design. London: Design Media Publishing.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2002). Principles of Marketing. New Jersey: Prentice Hall, Phil Carpenter: E-Brandings. Harvard Business School Press.
- Kotler, P. (2003). Marketing management. (11th ed). Prentice Hall.
- Kotler, P., Armstrong, G., Wong, V., & Saunders, J. (2008). Principles of marketing. (5th European ed). Pearson.
- Yang, M., & Xu, Z. (2018). Regional product packaging. Mulgrave, Vic.: The Images Publishing Group.

